

Det behövs för att få klimatneutrala anläggningsprojekt

Hållbarhet

2 feb

Ändrad markanvändning kan ge stora utsläpp av växthusgaser. De är ofta underskattade, menar Stefan Uppenberg på WSP. Foto: Per Berglund/Mostphotos & WSP

För att lyckas få till klimatneutrala anläggningsprojekt räcker det inte med att bara titta på material och drivmedel. Det finns utsläpp utöver det som påverkar stort. Utsläppen från förändrad markanvändning kan vara lika stora, menar Stefan Uppenberg, hållbarhetsexpert på WSP.

Johan Rosholm
Redaktör Anläggning

Till 2045 är målet att samhället ska vara klimat neutralt. Alltså att utsläppen av växthusgaser är noll eller kan kompenseras genom olika åtgärder. Flera kommuner har mål om att vara klimatneutrala innan det, ibland så tidigt som 2030. Det inbegriper också att anläggningsprojekt de beställer ska ha låga utsläpp.

Men som det ser ut nu är det väldigt osannolikt att det kommer nås, menar Stefan Uppenberg, hållbarhetsexpert på WSP.

– Till 2030 ser vi snarare att det kanske är utsläppsminskningar på 70 procent, säger han.

I dag läggs mycket fokus på utsläppsminskning från tre kategorier i byggsektorn: stål, betong och drivmedel. Och Stefan Uppenberg anser att det är rätt att till en början fokusera på att minska utsläppen från dem. Det är också en av slutsatserna i ett projekt som han har projektlett. Det resulterade i rapporten "Klimatneutrala anläggningsprojekt – vad är det?". Förutom WSP var även Peab och Skanska involverat i arbetet, som finansierades av Svenska byggbranschens utvecklingsfond, SBUF, och Vinnova via Infrasweden.

Men det finns ytterligare en åtgärd som sällan diskuteras men som har stor påverkan och kommer behöva tas upp och arbetas med för att ett anläggningsprojekt ska vara klimatneutralt: förändrad markanvändning.

Saknas konsensus

Naturmarker som ängar, skogar och våtmarker innehåller organiskt kol, som bildats genom att koldioxid samlats upp. Det här kolförrådet finns i och över marken, i till exempel levande träd eller dött organiskt material i marken.

I dag är det ytterst sällan som förändrad markanvändning tas upp som utsläpp från anläggningsprojekt, trots att det bidrar till utsläpp genom att kolförrådet sprids och att framtida möjligheter att fånga upp koldioxid försvinner. Det saknas i dag även konsensus kring hur utsläpp från förändrad markanvändning ska beräknas i enskilda projekt. Men det kan bli en kategori att ta hänsyn till i framtiden.

– För ett anläggningsprojekt kan utsläppen från förändrad markanvändning vara lika stora eller kanske större än utsläpp från material och drivmedel, säger Stefan Uppenberg.

Att lyckas få till ett klimatneutralt projekt kräver att åtgärder görs för att minska utsläppen från förändrad markanvändning, är en av slutsatserna i rapporten. En fråga som behöver hanteras redan i de tidiga planeringsskedena vid till exempel val av lokalisering.

Kompletterande åtgärder

Det är dock osannolikt att alla utsläpp kommer kunna förhindras. Varför det är viktigt med något som kallas för kompletterande åtgärder. Sådana som är tänkt att undvika,

neutralisera eller kompensera för de utsläpp som uppstår i ett projekt.

Åtgärder kan genomföras direkt i projektet. Till exempel genom att koldioxid lagras i långlivade produkter eller att biokol används för att fånga upp utsläppen. Det kan också göras genom att kolsänkor i andra projekt tillgodoräknas eller att det köps utsläppskrediter.

– Det är ett oerhört komplext område. Vi har försökt sortera upp det och framför allt tittat på åtgärder som kan göras i ett projekt. Användning av biokol är den åtgärd som idag är helt och hållet på plats vad gäller vedertagna metoder för att räkna på hur kolsänkan blir, säger Stefan Uppenberg.

Dock kräver det att certifiering köps för att få räkna med kolsänkan i projektet.

Förslag på struktur

I slutet av rapporten finns ett avsnitt med förslag på struktur för hur man kan hantera och redovisa utsläpp från material, drivmedel, ändrad markanvändning och negativa utsläpp från kompletterande åtgärder.

Dessutom redovisas vilka åtgärder som kan göras för att få ner klimatutsläppen och i vilket skede samt av vem.

Bevaka ämnen i artikeln

Hållbarhet +

Forskning +

Infrastruktur +

Markarbeten +

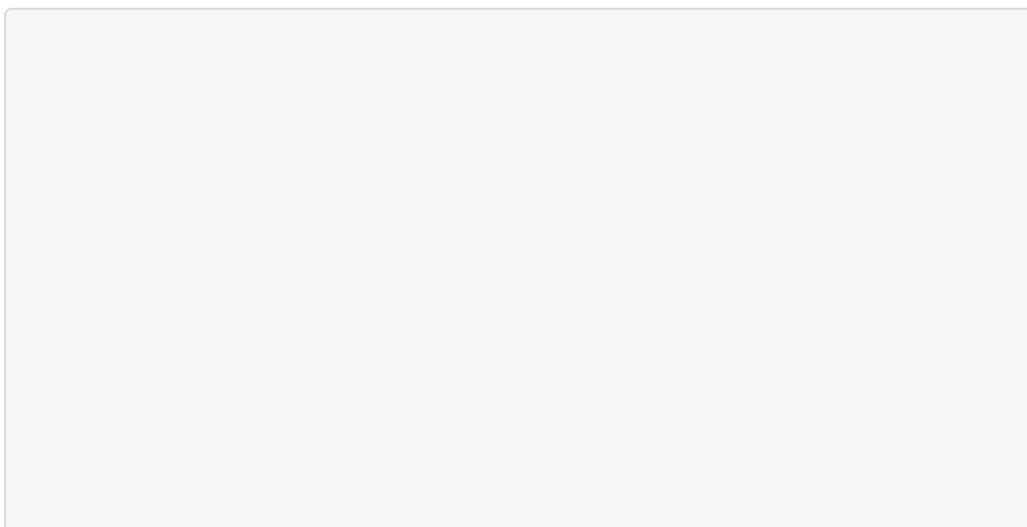
Fackområden

Anläggning

Mer i ämnet

Kommunen med plan för klimatneutralt byggande

Från år 2030 ska Lunds kommuns byggande och anläggande vara klimatneutrala. Det är målsättningen med en ny plan som antagits. Något som kommer att ställa höga krav.

Hållbarhet

Hindren mot målet om klimatneutral betong

Förhoppningen är att det ska finnas klimatneutral betong att använda från 2030. För att nå dit behöver stora investeringar göras. En ny studie visar vilka hinder som behöver övervinnas.

Hållbarhet

Så kan klimatutsläppen minska i infrastrukturprojekt

En ny rapport från Trafikverket är tänkt att fungera som vägledning för att minska klimatpåverkan från infrastrukturprojekt. Rapporten är fylld med exempel från genomförda projekt som gjort detta.

Hållbarhet

Fler nyheter

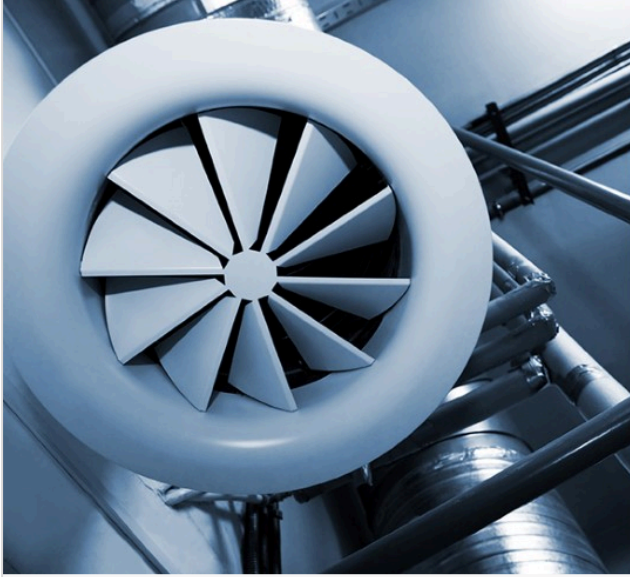

Effektivare sopsortering testad

I Helsingborg har ett nytt koncept för sopsortering testats. På ett år har restavfallet minskat med 25 procent.

Avfall

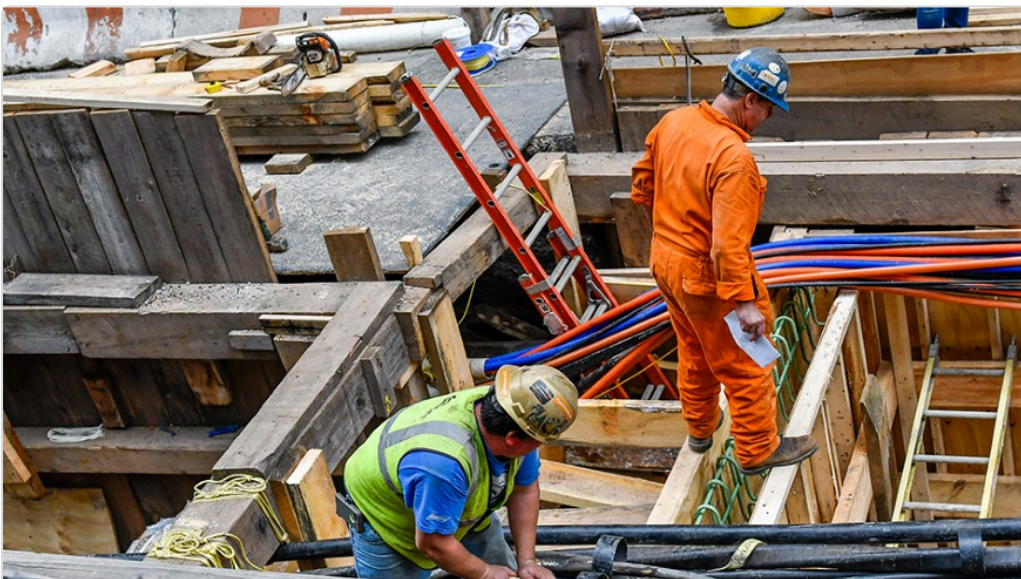

Denna luftbehandlingsanläggning har ett CO2 avtryck motsvarande		
4.38	21 025	
kg CO2/m2 BTA	kg CO2	
BENGT DAHLGREN		
BYTT	ÄNDRINGEN AVSEER	DATUM
BYGGHANDLING		
Brf. Fotografen		
HSB - där möjligheterna bor		
NCC		
SKINTEBO 391:8		
KIRGABACKSVÄGEN		

Nytt verktyg för beräkning av klimatpåverkan från installationer

Konsultföretaget Bengt Dahlgren har tagit fram ett verktyg kopplat till Revit som ger projektören möjlighet att påverka hur stor klimatbelastningen kommer att bli från installationer.

Hållbarhet

Tyck till om kompetenser

Nu finns en remiss ute inom ramen för programmet Kvalitetssäkrad kompetens. Remissen berör det system för kompetenssäkringsgrader som sakkunniga experter tagit fram. Svarstiden är fram till och med 5 juni 2024.

Kompetens

FAKTA Klimatneutralitet till 2045

Sverige har antagit ett klimatpolitiskt ramverk, vilket säger att till år 2045 ska man ha uppnått nettonollutsläpp av växthusgaser. Finns det kvarvarande utsläpp ska det på något sätt kunna kompenseras för genom kompletterande åtgärder.

Det finns de som vill uppnå det tidigare. En av dem är Trafikverket, som har som mål att ha en klimatneutral infrastruktur senast 2040.

Källa: Miljömål Sverige, Trafikverket

Fördjupningsmaterial

Rapporten "Klimatneutrala anläggningsprojekt – vad är det?"
vpp.sbuf.se